

Thomas Stearns Eliot

A sivár föld

(részlet a *The Waste Land* című poémából)

Nam Sibyllam quidem Cumis ego ipse oculis meis vidi
in ampulla pendere, et cum illi pueri dicerent: Σιβυλλα τί θέλεις;
respondebat illa; ἀποθανεῖν θέλω.¹

*For Ezra Pound, il miglior fabbro*²

I. A holtak temetése

*Április a legkegyetlenebb hónap, kikelti
Az orgonát a halott földből, összekeveri
Az emlékezést és a vágyat, tavaszi
Esővel serkenti az eltompult gyökereket.
A tél melegen tartott minket,
Feledhető hóval fedte be a Földet, elszáradt
Gumókkal táplálta az elgyengült életet.
A nyár meglepett minket, záporosóval kelt át
A Starnbergerseen;³ mi megálltunk az árkádok alatt,
Majd a napfényben a Hofgartenbe⁴ mentünk,
Kávéztunk, és egy órányit beszélgettünk.
Bin gar keine Russin, stamm' aus Litauen, echt deutsch.⁵
Gyerekkorunkban a főhercegnél, a kuzinomnál laktunk,
Aki elvitt szánkózni magával.
Én eléggé féltem. De ő azt mondta, Marie,
Marie, fogóddz erősen! Így suhantunk lefelé.
A hegyekben érzi magát igazán szabadnak az ember.
Az éjszaka javát olvasással töltöm, és télen délre utazom.
Miféle gyökerek szorítanak, miféle ágak nőnek
Ki e köves hulladékból? Emberfia,
Nem mondhatod vagy sejtethed, mert csupán*

¹ Én a saját szememmel láttam Szibillát Cumaeban egy üvegben lógni, és amikor a fiúk azt kérdezték tőle: Szibilla, mit akarsz, ő azt felelte: meg akarok halni.

² Ezra Poundnak, a legnagyobb mesternek

³ Tó Németországban

⁴ Park Münchenben

⁵ Nem vagyok orosz, Litvániából származom, igazi német (vagyok).

*Egy halom széttöredezett képről van tudomásod, ahol éget a nap,
S a kipusztult fa nem nyújt menedéket, a tücsök se megnyugvást,
És a száraz kő sem idézi fel a vízcsofogást. Csupán
E vörös szikla alatt van árnyék,
(Lépj e vörös szikla árnyéka alá),
És olyasmit mutatok neked, ami különbözik
Mögötted lépkedő reggeli árnyadtól,
Vagy attól, amelyik este azért keletkezik, hogy találkozzék veled;
Meg fogom mutatni neked a retteget egy maroknyi porban.*

Frisch weht der Wind
Der Heimat zu
Mein Irisch Kind,
Wo weilest du?⁶

*„Egy éve adtál először jácintot nekem;
Azontúl csak jácintos leánynak szólítottak.”
- Mégis amikor a Jácintkertből későn visszajöttünk,
Karod tele volt, hajad csupa víz, s én meg se
Tudtam szólalni, szemem elhomályosult, nem voltam
Se élő, se halott, és semmiről sem tudva,
Néztem a fény szívébe, a csendbe.
Oed' und leer das Meer.⁷*

*Madame Sosostriis, a híres látnok
Nagyon megfázott, mindazonáltal
Európa legbölcsebb asszonyának tartják
Bűnös kártyapaklijával. Itt van, mondta
Az ön lapja, a vízbe fulladt Föníciai Tengerész,
(Gyöngyből van a két szeme. Nézze meg!)
Itt van Belladonna, a Sziklák Úrnője,
A helyzetek úrnője.
Itt van a három bottal rendelkező férfi, meg a Kerék,
És itt a félszemű kereskedő, aki ezt
Az üres lapot hordja a hátán,
Nekem nem szabad látnom. Nem lelem
Az Akasztott Embert. Rettegjen a vízbefúlástól!
Látom a körbesétáló emberek sokaságát.
Köszönöm. Ha látja a kedves Equitone-nét,
Mondja meg neki, hogy a horoszkópot magam hozom el:
Manapság nagyon óvatosnak kell lenni.*

⁶ „Frissen fúj a szél / Szülőföldem felé, / Ír gyermekem / Hol fogsz megszállni?”
(Richard Wagner: Trisztán és Izolda)

⁷ „Sivár és üres a tenger” (Richard Wagner: Trisztán és Izolda)

*Irreális volt a Város
A téli hajnal barna ködében,
Tömeg áramlott keresztül a London Bridge-en,⁸ oly sokan voltak,
Hogy nem gondoltam arra, mily sokat ragadt el közülük a halál.
Kurtán sóhajtottak, nem túl gyakran,
Mindegyikük a lába elé nézve
Sietett fel a dombra, majd le a King William Streetre,
Ahol a Saint Mary Woolnoth⁹ holt hangon
Jelezte a kilencedik óra utolsó kongását.
Megláttam ott egy ismerőst: „Stetson! – állítottam meg kiáltva.
Velem voltál a hajón Mylaenél!¹⁰
Kikelt-e a kertedbe ültetett
Hulla? Kivirágzik-e az idén?
Vagy megártott ágyának a hirtelen fagy?
Oh, tartsd távol a kutyát, ő az ember barátja,
Vagy a körmével majd újra kiássa!
Te! „Hypocrite lecteur! – mon semblable, – mon frère!”¹¹*

Goron Sándor fordítása

⁸ Londoni híd

⁹ Anglikán templom Londonban

¹⁰ Mylaenél zajlott az első nagy tengeri ütközet a rómaiak és a karthágóiak között i. e. 260-ban, amely a rómaiak győzelmével ért véget.

¹¹ Charles Baudelaire Az olvasóhoz (Előhang) című versének utolsó sora: „Álszent olvasó! – hasonmásom, – fivérem!”

Álmosd

Álmosd